

COMMISSIE VOOR DE VOLKSGEZONDHEID, HET LEEFMILIEU EN DE
MAATSCHAPPELIJKE HERNIEUWING

van

DINSDAG 8 MEI 2018

Voormiddag

Vraag van mevrouw Valerie Van Peel aan de minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw en Maatschappelijke Integratie over "het sanctioneringsbeleid binnen het GPMI" (nr. 25339)

Valerie Van Peel (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben hierop al een paar keer teruggekomen, maar ik blijf vragen krijgen van collega's-OCMW-voorzitters. Er blijft onduidelijkheid bestaan rond bepaalde sanctioneringsmogelijkheden binnen het GPMI.

Vóór de omzendbrief, die er onder uw naam is gekomen op 12 oktober, had ik aan uw voorganger, minister Borsus, een paar keer gevraagd of bij de omzetting naar het verplichte GPMI voor alle cliënten met een leefloon het nog steeds mogelijk was om dat leefloon meteen stop te zetten. Het GPMI bevat immers bepaalde regels inzake schorsing. En eigenlijk komt alleen het woord "schorsing" voor in alle omzendbrieven en niet het woord "stopzetting".

U hebt de schriftelijke neerslag van mijn vraag gekregen, dus ik zal ze niet helemaal voorlezen.

Op de vragen die ik aan uw voorganger, minister Borsus, alsook aan uzelf heb gesteld, werd steeds geantwoord dat de beslissing om in geval van leugens onmiddellijk een sanctie toe te passen, bijvoorbeeld de stopzetting van het leefloon, door het OCMW moest worden beoordeeld. De mogelijkheid bestaat dus wel degelijk. Als ik uw omzendbrief erbij neem, staat daarover echter niets in. Er wordt alleen gewezen op bijzondere omstandigheden die de schorsing van het leefloon niet zouden verantwoorden, zelfs niet in geval van onbetrouwbare verklaringen. Dat vind ik heel verwarrend.

Om het concreet te maken, geef ik twee voorbeelden.

Ten eerste, iemand vraagt een leefloon aan en brengt de uittreksels van zijn zichtrekening binnen. Betrokkene voldoet aan alle voorwaarden, maar na een tijdje wordt duidelijk dat hij nog een aantal andere rekeningen heeft op zijn naam met bepaalde geldbedragen. Zonder GPMI werd vroeger veelal door de OCMW's beslist om het leefloon meteen stop te zetten wegens leugens en wegens het niet behoeftig zijn. Vandaag is het niet zo duidelijk of dat met het GPMI nog kan.

Ten tweede, iemand weigert manifest en ondanks herhaalde waarschuwingen zijn of haar werkbereidheid aan te tonen en komt ook niet naar de afspraken in dat verband. Ook na een schorsing van drie maanden blijft dit zo. In dergelijke gevallen moet het OCMW toch de mogelijkheid hebben om het leefloon stop te zetten en eventueel pas opnieuw te evalueren bij een nieuwe aanvraag.

Mijnheer de minister, kunt u de sanctiemogelijkheden heel duidelijk toelichten, alsook meedelen wat u verstaat onder het proportionaliteitsbeginsel en de afwijkingen, waardoor men bij fraude toch niet tot schorsing kan overgaan?

Er is volgens mij nog meer duidelijkheid nodig ten aanzien van de OCMW's en hun medewerkers die hiermee dagelijks worden geconfronteerd, maar ook ten aanzien van de cliënten zelf. Kan men bij flagrante leugens, het achterhouden van informatie, sociale fraude of het manifest weigeren van medewerking, het toegekende leefloon stopzetten, of kan dat niet langer sinds de invoering van het GPMI?

Minister Denis Ducarme: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Van Peel, mijn antwoord zal lang en technisch zijn.

Elke persoon die voldoet aan de voorwaarden van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, kan het recht op maatschappelijke integratie genieten. Om het recht op maatschappelijke integratie te genieten moet betrokkene voldoen aan drie cumulatieve voorwaarden, waaronder werkbereidheid. Indien de voorwaarden voor het recht op maatschappelijke integratie niet of niet langer vervuld zijn, voorziet de wet in een duidelijk wettelijk kader dat de schorsing van het leefloon mogelijk maakt, bijvoorbeeld wanneer niet meer voldaan wordt aan de voorwaarde van werkbereidheid.

Er bestaat dus een duidelijke wettelijke basis die het leefloon voorwaardelijk maakt, ongeacht of er wel of niet een GPMI werd afgesloten. Daaraan moeten de sanctiemechanismen worden toegevoegd die werden vastgelegd in artikel 30 van de wet. Het eerste lid stipuleert de voorwaarden en de duur van de schorsing van de uitbetaling van het leefloon in geval van fraude. Ook liegen over het bestaan van middelen valt hieronder. Het tweede lid stipuleert de voorwaarden en de duur van de schorsing van de uitbetaling van het leefloon in geval van de niet-naleving van de voorwaarden van het GPMI.

Het wettelijk sanctiemechanisme voor de niet-naleving van het GPMI houdt in dat indien de verplichtingen opgenomen in het GPMI niet worden nageleefd zonder wettige reden, de uitbetaling van het leefloon geheel of gedeeltelijk kan worden geschorst. Natuurlijk heeft de schorsing van de uitbetaling van het leefloon voor een leefloongerechtigde ernstige gevolgen.

Door het schorsen van de uitbetaling van het leefloon voor een bepaalde, beperkte periode, kan het OCMW wel een vinger aan de pols houden van betrokkene en hem nog begeleiden.

Het uiteindelijke doel van het GPMI is de socioprofessionele integratie en, indien dit niet mogelijk is, de maatschappelijke integratie van betrokkene. Indien de maatschappelijk werker vaststelt dat er zich problemen voordoen bij de uitvoering van het GPMI, zal hij immers zo snel mogelijk een gesprek hebben met betrokkene, waarbij wordt geëvalueerd wat er precies misloopt bij de uitvoering. Het kan immers blijken dat het GPMI niet langer aangepast is aan de persoonlijke situatie van betrokkene. In dat geval kan het GPMI met wederzijds akkoord worden aangepast. Het kan ook zijn dat betrokkene tijdens het gesprek inziet waar het misloopt en zich herpakt. Dit kan men ook verkrijgen door een herbevestiging van de afspraken gemaakt in het GPMI, door een officiële waarschuwing of een aanmaning. Het behoort tot de kerntaken van de maatschappelijk werker om in een zo goed mogelijke begeleiding te voorzien en in het kader van die begeleiding de beste maatregelen te kiezen.

Samengevat, het recht op maatschappelijke integratie kan worden geschorst in drie gevallen: wanneer niet wordt voldaan aan de voorwaarden bepaald door wet, bij een onjuiste of onvolledige aangifte van de bestaansmiddelen en, tot slot, wanneer de voorwaarden van het GPMI niet worden nageleefd.

Valerie Van Peel (N-VA): Mijnheer de voorzitter, misschien gaat het om een taalverwarring, maar ik blijf het er moeilijk mee hebben dat alleen maar over schorsing wordt gesproken.

Ik begrijp u als u zegt dat in 95 % van de gevallen een schorsing het enige is wat een OCMW nodig heeft en dat het dan met de cliënt opnieuw aan tafel moet gaan zitten om bij te sturen. Het OCMW mag betrokkene zeker niet lossen omdat het eens misloopt. Daarmee ben ik het, voor alle duidelijkheid, absoluut eens. Er zijn echter ook gevallen waarbij een OCMW, hoewel al een GPMI is opgestart, achteraf bekeken merkt dat de aanvraag niet had mogen worden goedgekeurd, bijvoorbeeld omdat er sprake is van fraude. Vroeger, toen op dergelijke momenten nog geen GPMI moest worden opgesteld, werd de aanvraag zonder meer stopgezet. Er werd niet eerst geschorst en dan nog eens gepraat, omdat dit bij zulke dossiers eigenlijk niet aan de orde is.

Het is voor de OCMW's niet duidelijk of zij, wanneer zij in het systeem van een GPMI zitten, nog mogen overgaan tot stopzetting dan wel of zij enkel kunnen terugvallen op een schorsing. Uw antwoord maakt dat nog altijd niet helemaal duidelijk.

La présidente: Monsieur le ministre, pouvez-vous apporter une précision supplémentaire?

Minister Denis Ducarme: Ik meen de vragen te hebben beantwoord. Als dat niet het geval, gelieve me te laten weten wat er nog ontbreekt zodat ik aanvullende antwoorden kan verstrekken.

Valerie Van Peel (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik zal dat inderdaad doen. Ik zal mijn vraag opnieuw indienen en focussen op dat aspect. Het wordt een korte vraag.

La présidente: L'arrêt temporaire ou définitif du versement des allocations, voilà donc l'objet de la question

Het incident is gesloten.